

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Eriky Jurinovej a Janky Šípošovej
k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom
poistení v znení neskorších predpisov

(tlač 1707)

Vládný návrh zákona, ktorým sa mení zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa mení a dopĺňa takto:

V Čl. I sa doterajší text označuje ako bod 1, za ktorý sa vkladá bod 2, ktorý znie:

„2. Za § 293dl sa vkladajú § 293dm a § 293dn, ktoré vrátane nadpisu znejú:

„Prechodné ustanovenia

k úprave účinnnej od 1. januára 2016

§ 293dm

- (1) Vdovec, ktorého manželka zomrela pred 1. januárom 2004 a bol mu priznaný vdovecký dôchodok podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a nárok na tento vdovecký dôchodok mu zanikol po 1. januári 2004, má na základe žiadosti nárok na vdovecký dôchodok po manželke, ak vychoval aspoň tri deti alebo dovŕšil vek 52 rokov a vychoval dve deti a manželka
 - a) ku dňu smrti bola poberateľkou starobného dôchodku, pomerného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, čiastočného invalidného dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov,
 - b) ku dňu smrti splnila podmienky nároku na starobný dôchodok, pomerný starobný dôchodok alebo získala dobu zamestnania na nárok na invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, alebo
 - c) zomrela v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.
- (2) Suma vdoveckého dôchodku sa vypočíta tak, že suma podľa § 293n ods. 3 prepočítaná na sumu v eurách podľa § 293ar sa upraví podľa odsekov 3 a 4 za obdobie od 1. augusta 2006 do dňa, kedy vznikol nárok na vdovecký dôchodok podľa odseku 6.
- (3) Na zvyšovanie vdoveckého dôchodku platí § 82 rovnako.
- (4) Pri súbehu nárokov na výplatu vdoveckého dôchodku s inou dôchodkovou dávkou platí § 81 ods. 2 až 5 rovnako.
- (5) Vdovec nemá nárok na vdovecký dôchodok podľa odseku 1, ak
 - a) má nárok na vdovecký výsluhový dôchodok alebo vdovecký dôchodok podľa osobitného predpisu,²⁾
 - b) uzatvoril manželstvo alebo

- c) na základe právoplatného rozhodnutia súdu spôsobil smrť manželky úmyselným trestným činom.
- (6) Nárok na vdovecký dôchodok podľa odseku 1 vzniká na základe žiadosti najskôr od 1. januára 2016 a o nároku na tento dôchodok Sociálna poisťovňa rozhodne najneskôr do šiestich mesiacov od začatia konania.

§ 293dn

- (1) Vdova, ktorej manžel zomrel pred 1. januárom 2004, a ktorej nárok na výplatu vdovského dôchodku zanikol podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, má na základe žiadosti nárok na vdovský dôchodok, ak spĺňa podmienky nároku na vdovský dôchodok a jeho výplatu podľa predpisov účinných od 1. januára 2004.
- (2) Suma vdovského dôchodku sa vypočíta podľa § 75.
- (3) Na zvyšovanie vdovského dôchodku platí § 82 rovnako.
- (4) Pri súbehu nárokov na výplatu vdovského dôchodku s inou dôchodkovou dávkou platí § 81 ods. 2 až 5 rovnako.
- (5) Vdova nemá nárok na vdovský dôchodok podľa odseku 1, ak
- a) má nárok na vdovský výsluhový dôchodok alebo vdovský dôchodok podľa osobitného predpisu,²⁾
 - b) uzatvorila manželstvo alebo
 - c) na základe právoplatného rozhodnutia súdu spôsobil smrť manžela úmyselným trestným činom.
- (6) Nárok na vdovský dôchodok podľa odseku 1 vzniká na základe žiadosti najskôr od 1. januára 2016 a o nároku na tento dôchodok Sociálna poisťovňa rozhodne najneskôr do šiestich mesiacov od začatia konania.“.”.

Odôvodnenie:

Cieľom pozmeňujúceho a dopĺňajúceho návrhu (ďalej len „návrh“) je odstránenie diskriminácie medzi vdovcami a vdovami, ktorých manželia zomreli pred účinnosťou „nového“ zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), teda pred 1. januárom 2004, s tými vdovami a vdovcami, ktorí ovdoveli po účinnosti zákona o sociálnom poistení. Návrh má za cieľ zrovnoprávnenie vdov a vdovcov bez ohľadu na čas úmrtia ich manžela a manželky. Návrh je potrebné prijať, pretože súčasný právny stav je diskriminačný a trvá už vyše 11 rokov, pričom bol spôsobený bez akéhokoľvek pričinenia pozostalých.

V prvej časti návrhu sa odstraňuje diskriminácia medzi vdovcami, ktorí ovdoveli pred 1. januárom 2004. Zákon č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len „starý zákon o sociálnom poistení“) stanovoval rôzne podmienky nároku na vdovecký a vdovský dôchodok, pričom ovdovení muži mali nárok na tento dôchodok len v prípade, ak sa starali o nezaopatrené dieťa. Po tom, ako ich deti ukončili štúdium napríklad na vysokej škole, stratili na túto dávku nárok. Ženy však podľa staršej

právnej úpravy mali nárok na vdovský dôchodok aj v prípade, pokiaľ vychovali tri deti, alebo vychovali dve deti a dosiahli 45 rokov alebo dosiahli 50 rokov.

Zákonom o sociálnom poistení, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2004, sa vytvoril právny rámec, podľa ktorého sa vdovy a vdovci začali posudzovať rovnako, čiže sa odstránil predošlý diskriminačný stav. V roku 2006 sa prijatím zákona č. 310/2006 Z. z. snažili zákonodarcovia čiastočne vyriešiť predošlý diskriminujúci stav, avšak len na vybrané prípady. Toto riešenie však naďalej diskriminovalo vdovcov, ktorí dosiahli vek 52 rokov a vychovali aspoň dve deti alebo vychovali aspoň tri deti.

S cieľom úplne odstrániť stále pretrvávajúci diskriminačný stav medzi vdovcami v závislosti od času úmrtia ich manželky sa navrhuje priznať vdovecký dôchodok mužom, ktorí ovdoveli pred 1. januárom 2004 a zanikol im nárok na tento dôchodok z dôvodu absencie starostlivosti o nezaopatrené dieťa. Nárok na opätovné priznanie vdoveckého dôchodku sa navrhuje podmieniť splnením rovnakých podmienok, ktoré platia pre mužov, ktorým zomreli manželky po 1 januári 2004, čiže vychovali aspoň tri deti alebo dovŕšili vek 52 rokov a vychovali dve deti. Na dôchodok sa bude vzťahovať všeobecný režim úpravy dôchodkov z dôvodu súbehu, ako aj režim valorizácie dôchodkových dávok. Nový § 293dm svojim vecným spracovaním primerane zodpovedá obsahu § 293n a § 74 ods. 3 zákona o sociálnom poistení.

Druhá časť návrhu sa pokúša odstrániť diskrimináciu medzi vdovami. Starý zákon o sociálnom poistení poznal jednoročnú lehotu, počas ktorej mala vdova nárok na vdovský dôchodok. Po uplynutí tejto lehoty mohla naďalej poberať vdovský dôchodok len v tom prípade, ak súčasne do troch rokov od smrti manžela spĺňala podmienky na vdovský dôchodok (t.j. do dvoch rokov od straty nároku na vdovský dôchodok).

Nová právna úprava zákona o sociálnom poistení však umožňovala opätovné získanie vdovského dôchodku bez ohľadu na čas, kedy žena opätovne spĺňala podmienky tohto dôchodku. Teda žena, ktorá ovdovela po 1. januári 2004, mala jeden rok nárok na vdovský dôchodok, ktorý pre nesplnenie podmienok po roku stratila, avšak o päť rokov na to nadobudla dôchodkový vek a zo zákona opätovne spĺňala nárok na vdovský dôchodok.

Avšak vdova, ktorá len jeden deň pred účinnosťou zákona o sociálnom poistení ovdovela, nemá podľa vyššie uvedeného príkladu nárok na vdovský dôchodok. Tento diskriminačný stav pretrváva už 11 rokov a v súčasnosti sa začína prejavovať vo väčšom rozsahu, takže je žiaduce prijať návrh, ktorý tento protiprávny stav odstráni.

POZMEŇUJÚCI A DOPLŇUJÚCI NÁVRH

poslankýň Národnej rady Slovenskej republiky Eriky Jurinovej a Janky Šípošovej

k vládnemu návrhu zákona, ktorým sa mení zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov

(tlač 1707)

Meno a priezvisko

Podpis

1. ERIKA JURINOVÁ
2. Janka Šípošová
3. PETER HOLLOK
4. Martin Fecko
5. EVA MORVÁTHOVÁ
6. Jozef Kukučka
7. Richard Váscik
8. Igor HRÁSTKO
9. JÁN MIŠOVSKÝ
10. Ľudmila KADUK
11. Helena Hozová
12. A. Hlin
13. DANIEL KOLB
14. Jozef Viskupič
15. Jozef Mihál
16. Janka KISSOVÁ
17. Ľubomír Gallo
18. LUCIA NICHOLSONOVÁ
- 19.
- 20.